

Mechanizmy kształtowania kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym. Czynniki ludzki i organizacyjny

Spis skrótów 11

Wstęp 15

Rozdział 1

Zakres i metodyka badań mechanizmów kształtowania kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym 21

1.1. Ogólny zarys rozważań naukowych 22

1.2. Założenia teoretyczne 23

Rozdział 2

Specyficzne uwarunkowania funkcjonowania podmiotów sektora kolejowego 31

2.1. Przedsiębiorstwo kolejowe jako organizacja wysokiej niezawodności (High Reliability Organization) 33

2.2. Miejsce i rola zarządców infrastruktury kolejowej w kształtowaniu kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym 39

2.3. Miejsce i rola przewoźników kolejowych (pasażerskich i towarowych) w kształtowaniu kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym 40

2.4. Miejsce i rola operatorów bocznic kolejowych w kształtowaniu kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym 42

2.5. Miejsce i rola podmiotów odpowiedzialnych za utrzymanie pojazdów kolejowych w kształtowaniu kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym 44

2.6. Efektywność przedsiębiorstw kolejowych a kształtowanie ich kultury bezpieczeństwa 47

Rozdział 3

Kluczowe byty ontologiczne przedsiębiorstw kolejowych w ich procesach zarządzania 51

3.1. Model biznesu przedsiębiorstw kolejowych 52

3.2. Strategia przedsiębiorstw kolejowych 55

3.3. Procesy w przedsiębiorstwach kolejowych 58

3.4. Projekty w przedsiębiorstwach kolejowych 60

Rozdział 4

Systemy zarządzania bezpieczeństwem w transporcie kolejowym a funkcjonowanie przedsiębiorstw kolejowych 65

4.1. Systemy zarządzania bezpieczeństwem w przedsiębiorstwach kolejowych a ich kultura bezpieczeństwa 68

4.2. Zarządzanie ryzykiem w przedsiębiorstwach kolejowych a kultura bezpieczeństwa 85

4.3. Zarządzanie zmianą oraz innowacjami a kształtowanie kultury bezpieczeństwa przedsiębiorstw kolejowych 91

4.4. Model Dojrzałości Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem w kontekście jego rozwoju w przedsiębiorstwach kolejowych 99

4.5. Zdarzenia kolejowe a systemy zarządzania bezpieczeństwem w transporcie kolejowym 114

Rozdział 5

Istota kultury organizacyjnej w zarządzaniu przedsiębiorstwami kolejowymi 125

5.1. Kultura organizacyjna a funkcjonowanie przedsiębiorstw kolejowych 125

5.2. Kontekst organizacji a kultura organizacyjna przedsiębiorstw kolejowych 137

5.3. Podejście systemowe i sieciowe w kształtowaniu kultury organizacyjnej przedsiębiorstw kolejowych 139

5.4. Przywództwo menedżerów jako kluczowy czynnik kształtujący kulturę organizacyjną przedsiębiorstw kolejowych 146

Rozdział 6

Kultura bezpieczeństwa jako specyficzny rodzaj kultury organizacyjnej przedsiębiorstw kolejowych - założenia 151

6.1. Kultura bezpieczeństwa w zarządzaniu przedsiębiorstwami kolejowymi 151

6.2. Typy kultury bezpieczeństwa w zarządzaniu przedsiębiorstwami kolejowymi 158

6.3. Metody oceny kultury bezpieczeństwa wraz z oceną czynnika ludzkiego i organizacyjnego adekwatne dla transportu kolejowego 161

6.4. Kultura bezpieczeństwa technicznego w zarządzaniu przedsiębiorstwami kolejowymi 217

6.5. Kultura bezpieczeństwa zawodowego w zarządzaniu przedsiębiorstwami kolejowymi 223

6.6. Kultura bezpieczeństwa behawioralnego w zarządzaniu przedsiębiorstwami kolejowymi 224

Rozdział 7

Kultura bezpieczeństwa jako specyficzny rodzaj kultury organizacyjnej przedsiębiorstw kolejowych - operacjonalizacja 229

7.1. Kultura bezpieczeństwa a aspekty ergonomii pracy przedsiębiorstw kolejowych 230

7.2. Kultura bezpieczeństwa a warstwowe modele bezpieczeństwa w transporcie kolejowym 238

7.3. Kultura bezpieczeństwa a założenia systemów zarządzania BHP 246

7.4. Koncepcja uczciwej i sprawiedliwej kultury bezpieczeństwa Just Culture a uwarunkowania transportu kolejowego 249

7.5. Pomiar kultury bezpieczeństwa przedsiębiorstw kolejowych 253

Rozdział 8

Miejsce i rola człowieka w przedsiębiorstwach kolejowych 263

8.1. Zarządzanie kompetencjami personelu a kultura organizacyjna przedsiębiorstw kolejowych 263

8.2. Realizacja procesu utrzymania kompetencji w przedsiębiorstwach kolejowych 275

8.3. Czynniki ludzkie w przedsiębiorstwach kolejowych - kluczowe aspekty 309

8.4. Niezawodność człowieka a budowa kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym 322

8.5. Świadomość, zaangażowanie i motywacja jako kluczowe atrybuty personelu przedsiębiorstw kolejowych jako krytycznego dla bezpieczeństwa kolejowego 330

8.6. Stres zawodowy, aktywność zawodowa i obciążenie pracą personelu a kultura bezpieczeństwa technicznego i zawodowego przedsiębiorstw kolejowych 332

8.7. Czynniki organizacyjny a zarządzanie ludźmi w przedsiębiorstwach kolejowych 341

8.8. Metody oceny wpływu czynnika ludzkiego i organizacyjnego na bezpieczeństwo mające zastosowanie w przedsiębiorstwach kolejowych 343

Rozdział 9

Systemy sterowania ruchem kolejowym i prowadzenie ruchu kolejowego a czynnik ludzki i organizacyjny 349

9.1. Czynniki ludzki i organizacyjny w zarządzaniu konfiguracją kolejowych systemów technicznych 349

9.2. Czynniki ludzki i organizacyjny w analizie wypadkowości w sektorze transportu kolejowego 358

9.3. Czynniki ludzki i organizacyjny w systemach sterowania i prowadzenia ruchu kolejowego 361

9.4. Czynniki ludzki a urządzenia samoczynnego hamowania pociągów (SHP) i inne rozwiązania techniczne w transporcie kolejowym 371

9.5. Rola symulatorów w transporcie kolejowym a czynnik ludzki 383

Rozdział 10

Operacjonalizacja zasad zarządzania poprzez kulturę bezpieczeństwa w transporcie kolejowym w ujęciu systemowym i procesowym - wybrane rozwiązania implementacyjne 395

10.1. Analiza wypadków kolejowych a czynnik ludzki - wyniki badań 396

10.1.1. Wypadki na liniach kolejowych 397

10.1.2. Wypadki w ramach systemu kolejowego i z udziałem strony trzeciej 399

10.1.3. Analiza przyczyn zdarzeń kolejowych 403

10.1.4. Zdarzenia podczas wykonywania prac modernizacyjnych i remontowych na liniach kolejowych 415

10.1.5. Wypadki i poważne wypadki na bocznicach kolejowych 417

10.1.6. Analiza przyczyn występowania zdarzeń na bocznicach kolejowych 419

10.1.7. Bezpieczeństwo na przejazdach kolejowo-drogowych 422

10.2. Modele kultury bezpieczeństwa mające zastosowanie w przedsiębiorstwach kolejowych 425

10.3. Autorski model kształtowania kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym 439

10.4. Autorski model pomiaru kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym 442

10.5. Przebiegi procesów zarządzania kulturą bezpieczeństwa i czynnikiem ludzkim i organizacyjnym 445

Podsumowanie i wnioski końcowe 461

Bibliografia 477

Spis rysunków 499

Spis wykresów 502

Spis tabel 503

O Autorach 507